

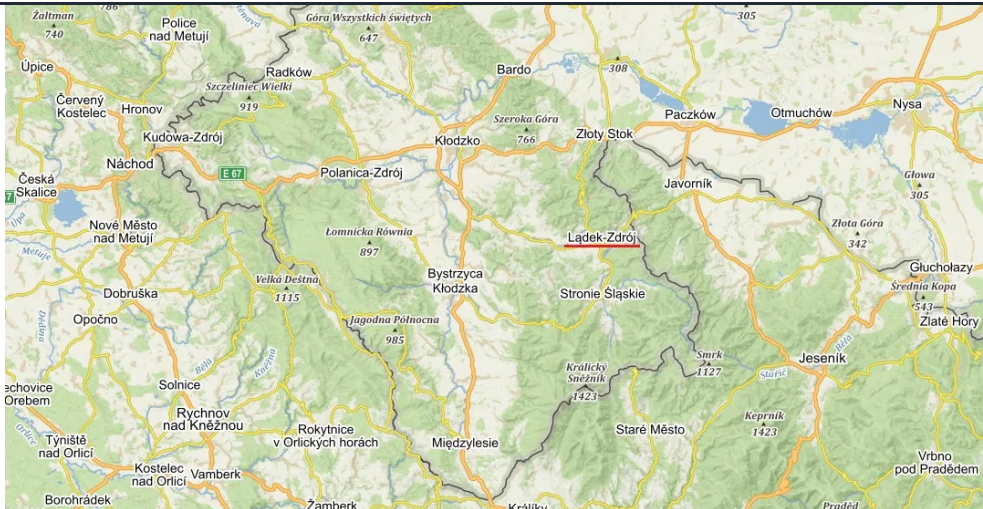

HISTORIE I LEGENDY

Jedyny w Polsce i jeden z niewielu w Europie – „kryty most” w Łądku-Zdroju! Zmarnowane szanse ...

by PIOTR JOCHYMEK on 31 SIERPNIA 2020 [0 COMMENTS](#)

W tym pięknym, malowniczo wciśniętym między zielone stoki Gór Złotych i Masywu Śnieżnika, miasteczku zdrojowym, znajduje się obiekt unikatowy nie tylko na skalę Sudetów, ale całej Polski a nawet i Europy. To jedyny tego typu obiekt w kraju i jeden z niewielu na kontynencie. Kryty most nad rzeką Białą Łądecką budzi zainteresowanie bardziej zorientowanych odwiedzających ale większość przyjezdnych nie ma pojęcia o jego istnieniu. Nie można go obejrzeć od środka, nie da się nim przejść, ciężko również zobaczyć go z bliska. Część osób zaciekawionych okrąża teren w poszukiwaniu dogodnego miejsca do poznania jego tajemnic i niestety wraca z niczym. A mógłby zmienić bardzo wiele dla tego uzdrowiska, mógłby stanowić ogromną atrakcję turystyczną, mógłby zarobić na swoje przetrwanie, na swoją pamięć.

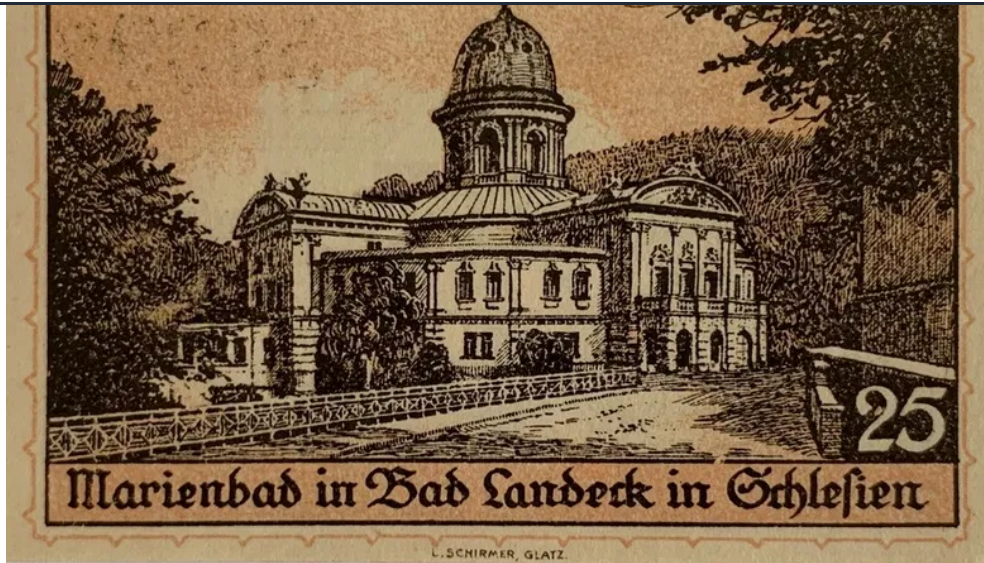
SPIS TREŚCI

1. ŁĄDEK-ZDRÓJ: HISTORIA OGÓLNA
2. JEDYNY W POLSCE
3. JEDYNY W EUROPIE?
4. HISTORIA MOSTU
5. ARCHITEKTURA
6. SMOCZE RZYGACZE
7. NAGRANIE
8. JAK PODEJŚĆ BLIŻEJ?
9. UTRACONE SZANSE

1. ŁĄDEK-ZDRÓJ: HISTORIA OGÓLNA

Historia miasta sięga daleko wstecz, często mówi się również, że tutejsze uzdrowisko jest najstarszym w Polsce, chociaż ciężko to jednoznacznie stwierdzić (konkurentów jest co najmniej kilku). Źródła pisane podają, że podczas najazdu mongolskiego z 1241r. w tym miejscu została zniszczona infrastruktura (urządzenia) kąpielowa. Faktycznie, to bardzo odległa data, chociaż uzdrowisko zaistniało w szerszej świadomości „zachodu” pod koniec XV wieku. Wielokrotnie było rozbudowywane m.in. pod koniec wieku XVII gdy powstał „wizytówkowy”, najbardziej reprezentacyjny w uzdrowisku obiekt „Wojciech” (po lewej stronie fotografii poniżej, wykonanej podczas Dolnośląskiego Festiwalu Biegów Górskich oraz na banknocie zastępczym z lat 20-tych minionego wieku) ...

... oraz kilka w wieku XIX za sprawą odkrycia nowego źródła (obecny „Chrobry”). Od prawie pół tysiąca lat do tej miejscowości uzdrowskiej przybywają znamienici goście, których, ze względu na ich mnogość, nie będę wymieniał w tym artykule.

Podsumowując – Łądek-Zdrój od wieków był ważnym i znanym kurortem uzdrowskim, czego odbicie możemy obserwować do dziś spacerując urokliwymi uliczkami miejscowości podziwiając historyczną architekturę. Natkniemy się m.in. na pewien kryty most łączący w przeszłości obiekty sanatoryjne zlokalizowane na przeciwnych brzegach Białej Łądeckiej.

2. JEDYNY W POLSCE

Nie natknąłem się nigdzie na informacje jakoby w Polsce istniał więcej niż jeden kryty most. Tym sposobem można stwierdzić, że ten z Łądką-Zdroju **jest jedynym krytym mostem na terenie Polski!**

Czy to dużo zmienia? Myślę, że tak. Jako ludzie lubimy to co największe, najlepsze i najrzadsze – patrzymy „rekordowo” i bardziej doceniamy to co w rankingu jest wysoko, choćby przyjęte kryterium nie miało większego sensu. Słowo „jedyne” działa magnetycznie i ma sporą wartość marketingową 😊

3. JEDYNY W EUROPIE?

Takie hasła również da się znaleźć w sieci, ale od razu nadmienię, że **NIE SĄ PRAWDZIWE!**

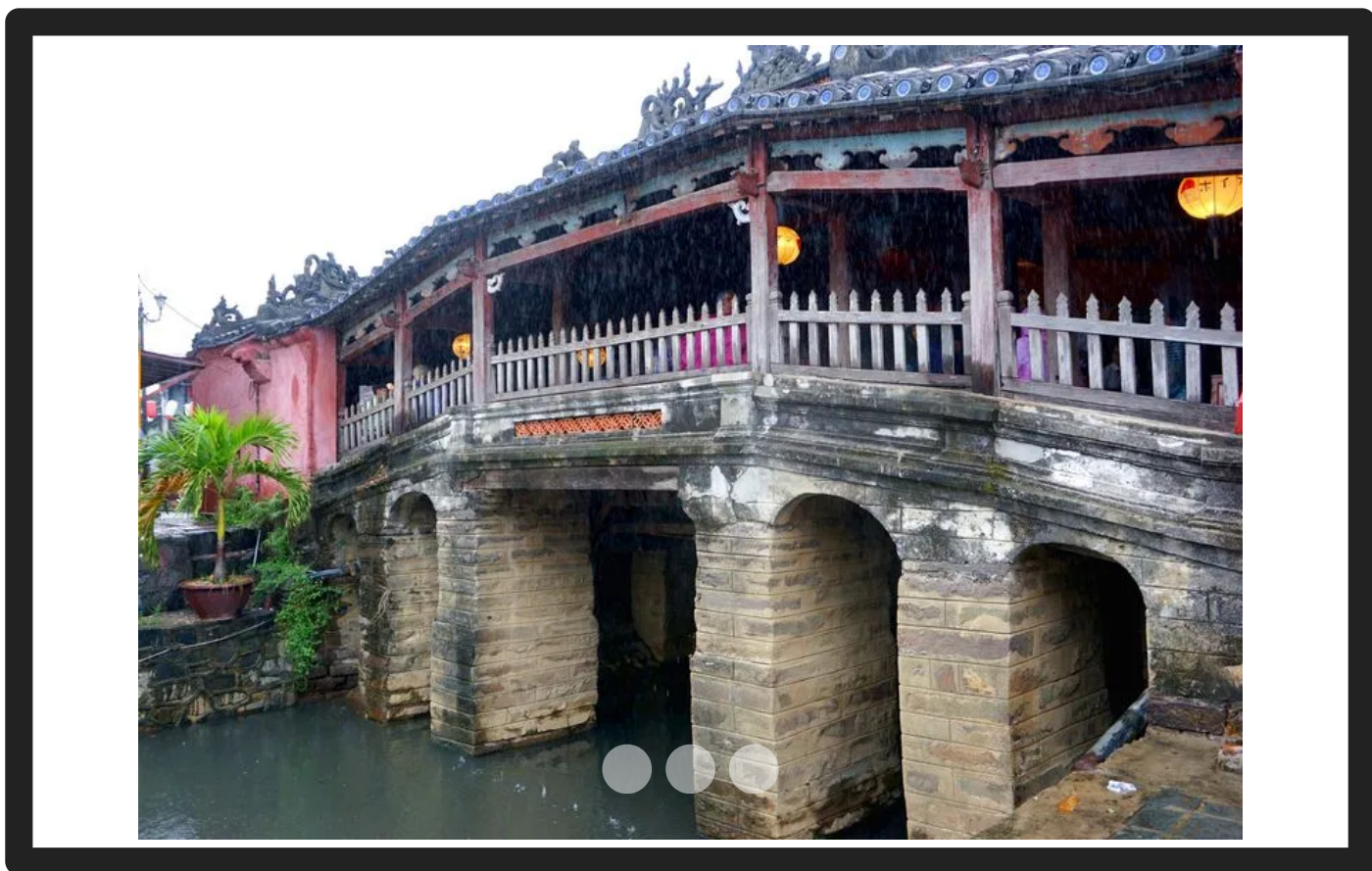
Kilka mostów krytych posiadamy w Europie, kilka stosunkowo niedaleko – wiem, bo widziałem na własne oczy 😊 Jeden z nich to drewniany „Kolonádový most” na rzece Oravie w północnej części **Słowacji**, na terenie miasta **Dolný Kubín**.

Źródło: <https://en.wikipedia.org/wiki/Kapellbr%C3%BCke#/media/File:Kapellbruecke.JPG>

Miałem przyjemność w swoim życiu podziwiać również jedyną na świecie świątynię buddyjską zbudowaną na krytym moście – w **Wietnamie**, w miejscowości **Hoi An** – tzw. Most Japoński.

W Europie ponadto mamy jeszcze kryte mosty we Włoszech, a nawet w Czechach! Ale mimo wszystko, ani jeden z nich nie jest o konstrukcji żelbetonowej, nie są tak wysoko nad rzeką, nie są jak ten z „Łądką” 😊

Wyjątkowość mostu z Łądką-Zdroju spada jednak wraz z oddalaniem od Polski i Europy. Na świecie bowiem istnieje ponad 1600 mostów krytych, z czego 1500 w Ameryce Północnej. Większość z nich to jednak konstrukcje drewniane, takich jak ten z Łądką-Zdroju, żelbetowych, z ozdobnymi wieżyczkami, nie ma wielu, być może już nigdzie indziej! **Łądecki most jest UNIKATOWY!**

4. HISTORIA MOSTU

Aby zrozumieć w jakim celu powstał most trzeba cofnąć się do momentu powstania obiektów po obu brzegach rzeki, które w przyszłości ów most połączył. Po południowej stronie znajduje się obecnie **Rezydencja Victoria**, która w przeszłości była również „Domem Wypoczynkowym Wrzos”, częścią „Sanatorium Łądek” (niem. *Sanatorium Landeck*), jeszcze wcześniej Zamkiem Bieli albo Pałacem Białej (niem. *Schloß Biele*; od nazwy rzeki) a na samym początku Villą Weberbauer'a.

Bad Landeck. Schlüsselbrücke mit Villa Weberbauer.

To właśnie **Otto Weberbauer**, który przyjechał do uzdrowiska w celach leczniczych, po tym jak został pobity podczas malowania pejzaży pod Wrocławiem, jest osobą, która wybudowała ten obiekt. A wszystko przez kobietę (:D) – siostrę zaprzyjaźnionego radcy sanitarnego Adamczyka, z którym często spędzał czas będąc na kuracjach w Łądku-Zdroju. Otto zakochał się w Antoni Adamczyk, poślubił ją w 1869 roku i przez to związał się z tą miejscowością na stałe. Gdy umarł jego ojciec a on otrzymał po nim browar w spadku, sprzedał go a za uzyskane środki wybudował w **1873 roku** neogotycki obiekt – dzisiejszą Victorię.

W 1905 roku, (24 lata po śmierci Otto) obiekt został wykupiony przez lekarza sanatoryjnego Paula **Hermann**a. Dla naszego mostu to o wiele ważniejsza postać. Dlaczego? Otóż Hermann rozkręcając sanatorium wszedł w posiadanie kamienic przy leżącej po drugiej stronie rzeki obecnej ul. Kościuszki – mowa o kamienicach nr. 32 i 34. Ich wygląd obecny prezentują na poniższych zdjęciach:

Hermann założył Instytut Medyczno – Mechaniczny (zakład gimnastyki leczniczej, masaży, termo- i elektroterapii oraz kąpeli), który pierwotnie działał w Rezydencji Victoria ale wkrótce miał się powiększyć o obiekty po drugiej stronie rzeki i zyskać wspólną nazwę „**Sanatorium Landeck**.. Kamienica nr 32. nosiła w przeszłości również nazwę „*Haus Hermann*..”, a kamienica nr. 34 była określana jako „*Rosa*” lub „*Marienhof*” (najpewniej ze względu na pensjonaty jakie w niej funkcjonowały przed sanatorium).

Tym sposobem docieramy do momentu, w którym poszczególne obiekty sanatoryjne znajdują się po przeciwległych brzegach Białej Łądeckiej. Kuracjusze nie mają możliwości przemieszczania się pomiędzy nimi, co jest bardzo niekomfortowe zwłaszcza zimą. Pomysł aby je połączyć był trochę

wybudowany, ale z pewnością **nie było to w latach 30-tych XX jak podaje wiele (pseudo)źródeł**. Ta informacja jest powielona w setkach miejsc :/

Kryty most w Łądku-Zdroju. Fot. piotrbb, Shutterstock

Kryty most nad Białą Łądecką w Łądku-Zdroju jest podobno jedyną tego typu konstrukcją w Polsce. **Unikatowa przeprawa powstała w latach 30. XX wieku** i połączyła obiekty sanatoryjne. Można tędy dojść z willi przy ul. spacerowej do budynków przy ul. Kościuszki. Nie można przepuścić takiej atrakcji podczas wizyty w Łądku-Zdroju.

Obiekt widoczny jest na pocztówkach wysyłanych w roku 1910 (z lipca) więc można założyć, że powstał pod koniec pierwszej dekady XX wieku lub na samym początku 2. dekady tegoż wieku – **między 1905 a (lipcem) 1910 roku**. Biorąc pod uwagę, że dopiero w 1905 roku Hermann kupił neogotycki „zamek” można przypuszczać, że budowa mostu, projektowanie i inne ustalenia musiały trochę potrwać, za pewne obiekt nie powstał przed 1907 rokiem, ale to tylko moje (i nie tylko moje) przypuszczenia. Ramy czasowe da się więc zacieśnić to kilku ostatnich lat pierwszej dekady XX wieku, ewentualnie mógł zostać dokończony i oddany do użytku na początku roku 1910.

<https://polska-org.pl/695628,foto.html?idEntity=549128>

Sanatorium funkcjonowało na pewno do 1930 r. czyli do śmierci Paula Hermanna.

Most nie jest używany od 1945 roku.

Do lat 80-tych XX wieku dawna Villa Weberbauer'a była Domem Wypoczynkowym „Wrzos”. W tym czasie, do środka zaglądają tylko pracownicy obiektu i urządzają w nim magazyn na różnej maści graty (lamus, graciarnia). Podobno wejście od strony kamienia na ul. Kościuszki jest zamurowane. W roku 1994 władze gminy sprzedały obiekt w ręce prywatne gdzie powstała finalnie Rezydencja Victoria. Planowały również zagospodarować obiekt na cele kulturalne. Na konkretne działania jednak brakowało środków a w pewnym momencie pojawiła się również oferta od właściciela Victorii by odkupić również i most. Gminie było to na rękę, zgodzili się, w pewien sposób pozbywając się ciężaru finansowego kosztów remontu. Właściciel miał urządzić w obiekcie pijalnię wina, miały odbywać się tam wystawy fotograficzne i inne imprezy kulturalne.

Podczas powodzi z roku 1997 most nie ucierpiał chociaż na fotografii dostępnej tutaj widać jaki poziom osiągnęła woda Białej Łądeckiej – <https://fotopolska.eu/57930,foto.html?s=0.9&cx=1011&cy=792>

W lecie 2002 roku most przeszedł nawet remont – wymieniane było m. in. pokrycie dachowe. Deklaracje właściciela jednak okazały się gołostowne, bo we wrześniu roku 2020 w dalszym ciągu nie można zajrzeć do środka. Drzwi są zamknięte na cztery spusty!

Nieoficjalnie wiem, że właściciel mieszka w Niemczech. Biorąc pod uwagę 20 lat opóźnienia w urzędzeniu na moście „czegokolwiek” można sądzić, że nie interesuje go los tego obiektu.

Chyba trafił jednak w złe ręce ...

5. ARCHITEKTURA

Most wybudowano z **żelbetonu** a dokonała tego wrocławska firma **Lolat-Eisenbeton**. Ciężko określić styl architektoniczny tego obiektu, ale nie ulega wątpliwości, że nawiązywał on do minionych epok (wieżyczki). Projektant Felix Henry tworzył obiekty zaliczane do tzw. **historyzmu** i ten za pewne wpisuje się w ten nurt.

Sama konstrukcja z żelbetonu nie wydaje się być atrakcyjną ale dodając fakt, że wybudowano ją nad rzeką i wzbogacono o kilka detali tj. ozdobne wieżyczki czy nakrycie dachowe, zmienia nieco postrzeganie tego obiektu.

Wspomniane wieżyczki nawiązują do minionych epok przede wszystkim do gotyku, gdzie powszechne było budowanie wież, głównie w celach obronnych. Obserwując je można pomyśleć, że mają coś z bajki, zresztą cała konstrukcja jest lekko „bajkowa” 😊

6. SMOCZE RZYGACZE

Przypatrując się uważnie mostowi dostrzegłem bardzo ciekawe blaszane rzygacze zainstalowane na rynnach. Są wykonane bardzo kunsztownie, przypominają smocze głowy z otwartymi paszczami. Przez te paszcze woda deszczowa jest wyprowadzana z rynny do Białej Łądeckiej.

Poniższe zdjęcia są mocno zbliżeniowe i przez to nie są najlepszej jakości. Wybaczcie.

7. NAGRANIE

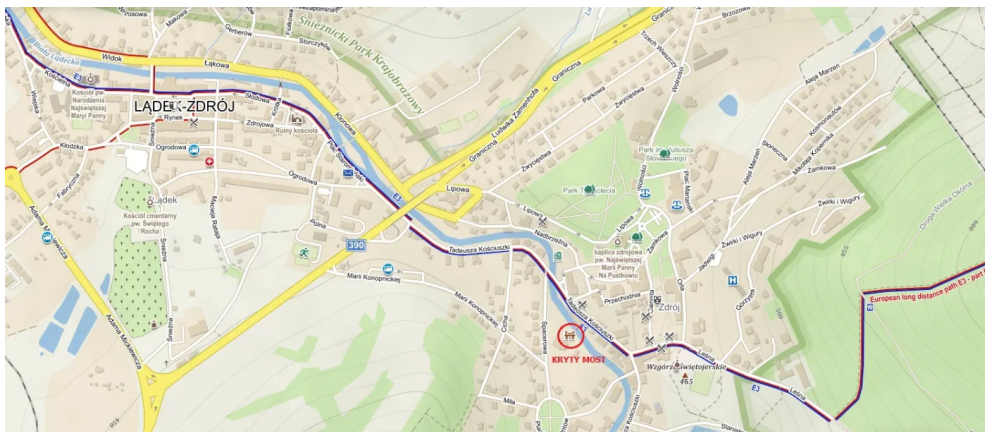
Poniższe nagranie wykonałem pod mostem (jakkolwiek uwłaczająco to brzmi :p) 😊

Kryty most w Łądku - Zdroju - jedyny taki obiekt w Polsce [WYSZEDLZDOMU.PL]

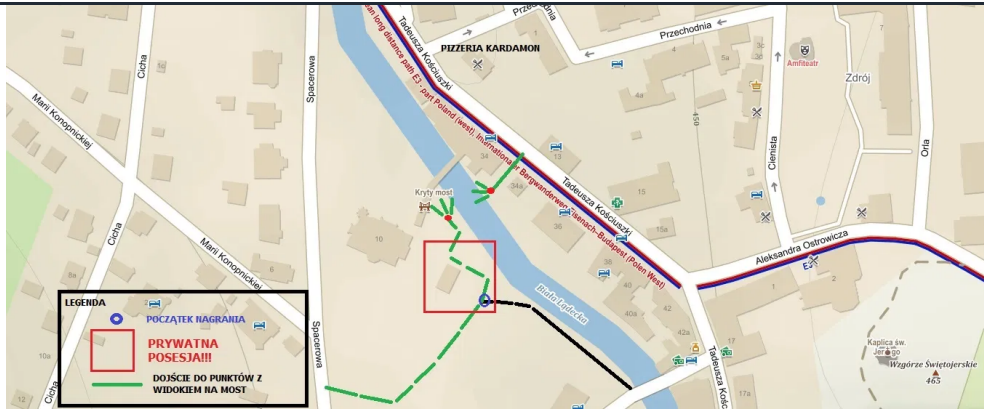

8. JAK PODEJŚĆ BLIŻEJ?

Obiekt można obserwować z kilku perspektyw. Niestety tylko jedno miejsce oferuje „bezpieczne” i „legalne” podziwianie tego mostu. Opisuję jednak dwie lokalizacje zastrzegając jednak, że druga z nich przebiega przez posesję prywatną i jest trochę niebezpieczna.

Zaznaczyłem je obie na poniżej zamieszczonej mapie.

Pierwsza, „legalna” opcja – od strony ul. Kościuszki, pomiędzy kamienicami o numerach 34 i 36 – można podejść nad rzekę i stąd most prezentuje się całkiem dobrze.

Druga opcja to podejście od drugiej strony. Można tam dotrzeć albo od promenady prowadzącej przy Białej Łądeckiej od mostu na ul. Paderewskiego, albo od okolic Rezydencji Victorii. W obu przypadkach dotrzeć jednak trzeba do prywatnej posesji, przez którą trzeba przejść by podejść pod most. Drogę tą możecie zobaczyć na nagraniu poniżej, a miejsce gdzie zaczyna się nagranie zazaczyłem na powyższej mapie.

Kryty most w Łądku -Zdroju! Jak podejść bliżej? [WYSZEDLZDOMU.PL]

Oczywiście nie polecam tej opcji, ale jakby ktoś był zdesperowany i miał ochotę zobaczyć ten obiekt z bliska to zawsze istnieją możliwości alternatywne np. ta :p

9. UTRACONE SZANSE

Jedyny taki most w Polsce! Każdy by go chciał zobaczyć od środka, każdy by chciał nim przejść! kto by nie chciał wypić na nim kawy albo napić się wina/piwa? Mijają lata a ta wizja zdaje się być coraz bardziej odległa. Szkoda, że właściciel nie ma takich planów, szkoda, że gmina nie może przycisnąć/wymusić określonych działań i jest bezradna. Otwarty most, którym można by się przespacerować na drugą stronę z pewnością zwiększyłby atrakcyjność całej miejscowości. Dziś miasteczko daje sobie „turystycznie” radę na co niemały wpływ mają również organizowane rok w rok festiwale m.in. Dolnośląski Festiwal Biegów Górskich czy Festiwal Górski im. Andrzeja Zawady. Wtedy miejscowość jest wypełniona prawie po brzegi a przyjezdni wracając po tych eventach do domów roznoszą na coraz to nowe obszary nazwę Łądka – Zdroju. Mimo wszystko w pozostałych okresach w ciągu roku taka sytuacja nie występuje. Mieście powinno więc zależeć na dodatkowych „asach w rękawie” a takowym z pewnością byłby „JEDYNY W POLSCE” kryty most do którego można by mieć dostęp.

Spod Rezydencji Victorii można zejść nad rzekę po pochyłej drodze. Rosną tam stare drzewa będące pamiątką po dawnym parku założonym jeszcze w XIX wieku. Sporo obszar jest całkowicie płaski. Potrafię sobie wyobrazić tutaj drewnianą werandę ze stolikami pod parasolami. Można by tu urządzić kawiarnię albo i restaurację z widokiem na kryty most pośród szumu Białej Łądeckiej. Lokalizacja wydaje się być do tego idealna i to bez ogromnych nakładów! Chociaż patrząc na powódzie jakie nawiedzały ten region w przeszłości nie wydaje się rozsądnym budowanie w tym miejscu nie wiadomo jak kosztownych konstrukcji.

Łądek-Zdrój jest pięknym miastem, a część zdrojowa ma niesamowity urok. Nie da się jednak ukryć, że wciąż wiele pięknych, historycznych obiektów jest zaniedbana i wymaga rewitalizacji.

Potencjał miejscowości jest ogromny i wydaje się, że dopiero w przyszłości zostanie w pełni wykorzystany! Oby tak było! Trzymam kciuki!

Pełen optymizmu, że przyjdzie mi kiedyś spacerować się tym mostem 😊

PS. Proszę o kontakt jakby ktoś posiadał informacje z pierwszej ręki w sprawie tego mostu. Dygresje i komentarze mile widziane. Mogłem popełnić błąd, proszę jeśli ktoś takowy zauważy, dać mi znać 😊

Co myślisz po przeczytaniu tego artykułu? Zostaw swój komentarz

0 komentarzy

Sortuj według Najstarsze

Dodaj komentarz...

Wtyczka komentarzy na Facebooku

architektura

Biała Łądecka

Felix Henry

Góry Żłote

Krowiarki

Kryty most w Łądku - Zdroju

Łądek -Zdroj

Masyw Śnieżnika

Sudety Wschodnie

◀ PREVIOUS ARTICLE

Wodospad Czarnego Potoku w Górach Izerskich

NEXT ARTICLE ▶

Zwiniec rycerzyk – urokliwy pluskwiak

Świat naokoło jest niewyobraźnie ciekawy, a ciekawość nie ma końca! Dlatego wychodzę z domu codziennie, bo każdy jeden dzień można zamienić na wiele odkryć. Kolekcjonuję doznania, kolory, smaki, przygody i emocje. Od 2016 roku dzielę się tymi kolekcjami będąc przewodnikiem terenowym po Sudetach ...

RELATED POSTS

21 STYCZNIA 2021

Kamienny drogowskaz pod Złotą Górą w Zaworach [GÓRY STOŁOWE]

14 STYCZNIA 2021

Oddychające góry? Parują i buczą! Fenomen szczelin wiatrowych w Górach Kamiennych!

3 STYCZNIA 2021

Tajemniczy posąg z lasów Gór Bystrzyckich. Kim jest Strażnik Wieczności? Skąd się wziął?

Comments are closed.

OGLĄDAJ

Fantastyczne zjawisko - lodowe linie papilarne [WYSZ...

00:00

00:40

OGLĄDAJ

Punkt widokowy Mostek Kapitański (Bernskenstein)[...

00:00

05:01

OGLĄDAJ

00:00

00:30

WY

